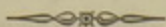

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆԸ

Գիտէ՛ ամէն ոք՝ թէ խաչը գերազանցօրէն նշանն է տառապանքի. խորհրդանշելը՝ այս կեանքի մէջ մեր գլխուն եկած վշտերու և տառապանքներու ամբողջութեան:

Ըստ այսմ՝ ամէն մարդ խաչ մ'ունի իր ուսին՝ «արցունքի այս հովիտէն» անցքի պահուն, որուն վրայ յաճախ շատեր իրենց յոգնարեկ թեւերը կը տարածեն ցաւատանջ հանգրուանի մը վրայ:

Այս տուժմով լով՝ ոչինչ կ'արժէ խաչ մը, և յաւէտ կը մնայ «գործարանը մահուան», և երբեմն փայտն անարգութեան. յայտարարը արհամարհելի և անարգ տառապանքի: Վասնզի ցաւը ըստ ինքեան, ինքն իր սիրոյն, ո՛չ մէկ ատեն յանձնարարելի է մարդոց, կամ մինչև իսկ հանդուրժելի:

Սուսափեցէ՛ք տառապանքէ, երբ մի՛այն տառապանք է այն:

Քրիստոս երանութեան և ուրախութեան Աւետարանը տուաւ մեզի: Եղովթութեան պատմութեան մէջ մարդկային բնազդը երջանկութիւն և հաճոյք հետապնդած է միշտ: Համուռներու (մասսա) կենցաղական ձկնորսութիւն կեդրոնական ջիղը կը կազմէ այսօր վայելքի տենչը:

— Հապա ի՞նչ է իձաչը, որ Գողգոթայի վրայ բարձրացաւ: Ի՞նչպէս Գողգոթան «մահուան զործիքին», տառապանքի նշանին էութիւնը յեղովթութեան: Եւ յեղովթութեան:

— Իձաչը «յաղթութեան նշանն» է, «լուսածին նիշն» է, է «կառուցող կենացն ամենից»:

Ի՞նչպէս: Այդ բառերը, որոնց վարժուած են ժամերգուններու բերանները և ունկնդիրներու ականջները, կեանքէ և ներգործութենէ դատարկուած խօսքեր չեն միթէ: Անոնք ըսուելու և լսուելու չեն միթէ անոր համար միայն որ ըսուած և լսուած են ասկէ առաջ, հի՛ն բարի նախահայրերու կողմէ:

Վերջին հարցումները տգէտի խօսքեր

են. ընթերցող, անոնց վրայէն անցիր: Բայց կ'անդ առ «ինչպէս»-ին վրայ: Ի՞նչպէս և ուրիշ՝ ուր խաչը յաղթութեան նշանն կ'ըլլայ, կ'ըլլայ լուսածին նիշ՝ ամենուն կեանքերը կառուցող:

Հոս կ'ըսնքի մեծ խնդիրին լոյսի կոճակը կը փնտռես: Բե՛ր մատդ և զի՛ր անոր վրայ:

Պասկալ կ'ըսէ եղբւր. «մարդն անհունօրէն կը գերազանցէ զմարդ» (L'homme passe infiniment l'homme.): Արդարեւ մարդուն մէջ մարդէն աւելի բան մը կայ: Երևութապէս պարագոկս մըն է այս, և աւելի ըլլալով՝ կը թուի նաեւ թէ հակասական է: Բայց խորքով՝ իմաստասիրական մեծագոյն ճշմարտութիւնը կը պարունակէ և արդի մտածողութեան առաջաւոր հարցերէն մին է:

Մարդ տուեալ մը չէ. անոր ապագան սոսկ այսօրէն և անցեալէն կազմուած մեքենական համադրութիւն մը չէ: Ստեղծեալ, արարած է ան, որուն ստեղծումը կը շարունակէ յաւէտ: Երանելիութեան և զարգացումի իրողութեան, զորս ոչ ոք կ'ուրանայ՝ ուղղակի հետեւութիւնն է ասիկա: Մարդը շարունակարար բան մը աւելի է ինքն իրմէն. բան մը աւելի կ'ընէ: Երեսու ալ արդէն պահանջեց այդ աւելին:

Այս աւելին, այս վերելքին աղբիւրն ու սկիզբը Աստուծմէ է, Աստուած է: Եւ Աստուած սէր է:

Եւ Աստուծոյ պահանջած կեանքը, սիրոյ կեանքը, աւելի կեանքը արգելիչ ու ժերու և իրականութիւններու դէմ պայքարով միայն հնարաւոր է: Այդ պայքարը խայն է: Իձաչը Աստուծոյ և կատարելութեան երթալու կերպ մըն է. չարը յաղթահարելու կերպ մը և միջոց մըն. միա՛կ միջոցը որով կարելի կ'ըլլայ մեզի հաղորդակից ըլլալ Աստուծոյ կեանքին, կամ Պասկալի բռնով՝ մենք զմեզ գերազանցել:

Քրիստոս, Քրիստոնէութիւն և քրիստոնեաներ յաղթեցին խաչով, աղբիւրն խաչով: Եւ բոլոր լուսագոյն մարդիկը, որոնք անհրաժեշտարար քրիստոնեաներ պէտք է ըլլան, խաչով միայն պիտի ապրին ու յաղթեն:

Այսպէս՝ խաչն է նշանը յաղթութեան և ամենուն կեանքը կառուցող լուսածին նիշը:

Տ. Վ. Ն.